

เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร

เจ้าพ่อหลักเมือง คือหลักใจของคนกำแพงเพชร เป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมาหลายชั่วอายุคน ผู้ใดลำบากเดือดร้อน ก็จะไปบนบานศาลกล่าว ขอให้เจ้าพ่อช่วยเหลือเหลือคุ้มครอง เจ้าพ่อหลักเมืองก็จักช่วยเหลือคุ้มครองทุกครั้ง จนเป็นที่เลื่องลือ ไปทั้งบ้านทั้งเมืองแม้คนต่างจังหวัด ก็มาขอความช่วยเหลือจากเจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร แม้ลำบากไกลแสนไกล ก็ดันดันกันมาพึ่งบารมี เจ้าพ่อหลักเมืองซึ่งเป็น เทพคุ้มครองเมืองกำแพงเพชร มาทุกยุคทุกสมัย อันเป็นภูมิปัญญาของคนไทย ในสมัยโบราณในการสร้างบ้านแปงเมือง

ตามตำนานการสร้างหลักเมืองกำแพงเพชรหรือหลักเมืองของทุกเมือง เล่ากันต่อๆมาว่า ก่อนสร้างหลักเมืองได้ขุดหลุมกลางใจเมือง ป่าวประกาศ หาคคนชื่อ อิน จัน มั่น คง เมื่อได้แล้วจึงมาไว้ที่กันหลุม และฝังเสาหลักเมืองลงทับร่างทั้งสี่ เพื่อให้เป็น ผีเฝ้าหลักเมือง เป็นเทพารักษ์ ประจำเมือง เป็นปีศาจคุ้มครองเมือง เป็นประเพณี ในการก่อสร้างเมืองทุกเมืองมาโดยตลอด นับว่าทั้งสี่ท่านคือ อิน จัน มั่น และคง เป็นผู้เสียสละชีวิต เพื่อมาพิทักษ์บ้านเมืองของเรา กลายมาเป็นเจ้าพ่อหลักเมืองในที่สุด

เชื่อกันว่า เมืองกำแพงเพชรน่าจะสร้างพร้อมๆกับเมืองสุโขทัย และมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง ทางทิศใต้ของสุโขทัย สังกัดได้จากแนวกำแพงสามชั้น ซึ่งเรียกว่า ตรีบูร เหมือนสุโขทัย หรือร่วมสมัยกันกับสุโขทัย

เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสุโขทัย เดิมทำด้วยศิลาแลง รูปกลมยาวประมาณ 2 เมตร ฝังโผล่ขึ้นดินมาประมาณ หนึ่งเมตรเศษ มีรูปเศียรเทพารักษ์ อยู่บนยอดศิลาแลง เชื่อกันว่าเป็นเจ้าพ่อหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองน่าจะร้าง เหมือนโบราณสถานทั่วไป

พระพุทธรเจ้าหลวงเสด็จประพาสต้น กำแพงเพชร ทรงบันทึกไว้ว่า **ออกจากวัด ไปที่หลักเมือง ซึ่งอยู่มุมท้ายวัดอยู่ระหว่างวัดกับวังทรงบันทึกเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2449** ไว้เพียงเท่านี้เอง

การบูรณะศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2472 หลวงมนตรี (หวาน) เป็นศาลาทรงไทย ในปี พ.ศ. 2488 มีผู้ลักลอบ ตัดเศียรเทพารักษ์ ไป หลวงปรีวรรตวรวิจิตร ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร ได้ขอให้นายฉกาจ กุลสุ ปั้นเศียรเทพารักษ์ขึ้นใหม่ ด้วยดินจากยอดเขาที่สูงที่สุด ของเขาหลวง ดินใจกลางโบสถ์ ดินใจกลางเจดีย์ ทั้งใน กำแพงเพชร สุโขทัย ศรีสัชนาลัย พิษณุโลก และตาก มาปั้นเป็นเศียรที่เห็นในปัจจุบัน

ในปีพ.ศ. 2526 นายเชาว์วิศน์ สุดลาภา ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น ได้บูรณะอาคารใหม่ เถลิงฉลองเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2527 ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

ในทุกวันก่อน ก่อนเวลา 11.00 น จะมีผู้มาแก้บน เป็นจำนวนมาก เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร จึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนกำแพงเพชร ใครเดือดร้อนเป็นทุกข์ก็มาหา มากราบไหว้ ขอพร นับว่าเป็นภูมิปัญญา ที่ยิ่งใหญ่ของชาวไทย ในการผ่อนคลายความเดือดร้อน และให้จิตใจคลาย ความวิตกกังวล

นับเป็นจิตวิทย์ขั้นสูง ที่บรรพบุรุษของเราซ่อนไว้อย่างล้ำค่า น่าภูมิใจ
ในความชาญฉลาดของบรรพบุรุษของเรายิ่งนัก

เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนกำแพงเพชร เป็นที่เคารพรัก
สักการบูชา มาตลอดหลายร้อยปี เป็นเทพ ที่คอยดูแล ความเป็นอยู่ของชาวกำแพงเพชร
คุ้มครองชาวกำแพงเพชรให้ปลอดภัยจากทุกสรรพสิ่ง ไปชั่วนิจนิรันดร์

สันติ อภัยราช